

Kaufmann Róza És Családja

Ez a kép 1930. december huszonegyedikén, vasárnap készült, karácsonykor, akkor ment férjhez a német kisasszonyunk Valián bácsihoz, és ez volt az utolsó fényképünk együtt vele. A bal oldalon van Anci [Kaufmann Anna], az idősebbik nővérem, mellette a német kisasszony, Oti, azután a másik nővérem, Manyi [Kaufmann Margit], édesanyám [Kaufmann Róza] és én. A német kisasszony tizennégy évig volt nálunk. Otilia Passonnak hívták, volt vagy három fiútestvére. Katowicei volt az apja, Ludwig Passon, mozdonyvezető volt. Oti egy drága teremtés volt. Szőke volt, de hidrogénezte, mert eredetileg barna haja volt. Németül beszéltek velünk annak idején. De aztán ő megtanult perfekt magyarul, és akkor magyarul beszélünk az egész házban. Ő mindent csinált [a háztartásban]. Nagyon vallásos, római katolikus volt, nem létezett, hogy vasárnap ne menjen a misére. Egyszer elment, de túl szűk volt a cipője, szorította, és elájult. A drága! Mert olyan kokett akart maradni, és vett egy kis szűk cipőt. Elájult a templomban! Felpofozták, persze biztos sántítva jött haza, vagy hozta a cipőt a kezében, ezt már nem tudom, de tudom, hogy nagy szenzáció volt, hogy Oti elájult a templomban. És aztán anyuka férjhez adta ide, Máramarosszigetre egy Valian Sándor nevű idősebb emberhez, aki sérvkötőkészítő volt, nagyapának készített egy sérvkötőt, úgy ismerte meg. De egy becsületes, egy rendes ember volt. Meghaltak mind a ketten, itt van a sírjuk, Máramarosszigeten. Az édesanyám, Rózika Máramarosszigeten született 1885-ben. Anyunak volt négy elemije, hat felsőbb leányiskolája, és utána egy évre kiküldték Bécsbe egy iskolába, 'Hochschule' [felső iskola] vagy mi volt, hogy tanulja a nyelvet. Az akkor nagy dolog volt! Anyukám perfekt beszélt németül és magyarul, de románul nem bírt megtanulni. Egy jóság volt, csupa szív. Ha valaki elkért tőle valamit, azt odaadta. Nem számított, hogy aztán nekünk nem lesz, mindenkinek adott. Habár nem voltunk gazdagok, mert már le voltunk szegényedve, de olyan nem volt, hogy valaki bejöjjön hozzánk, és ne kapjon enni, vagy nem tudom, mit. Régebben úgy volt, hogy a fodrásznő ment mindennap haza a nőkhöz, és csinálta a frizurákat. Anyuhoz is járt mindennap egy fodrásznő, úgy hívták, hogy Goldberger Lilike, s mi gyerekek úgy csúfoltuk, Goldberger Dilike. Akkor még hosszú haja volt anyunak, és azt be kellett fonni, és kontyba rakni, mikor hogy. Édesapámra nem emlékszem, mert meghalt 1917 augusztusában szívbajban, én akkor csak három éves voltam. Anyuka nem akart férjhez menni, de nagyapa mindig ment Bécsbe, és ott találkozott egy bécsi emberrel, Erdős Istvánnal, aki egy olyan 'hochstapler', egy olyan vagány volt,

és nagyapa el volt ragadtatva, mert olyan jó dumája volt. Úgyhogy anyunak egész egyszerűen hozzá kellett mennie, hogy az aztán teljesen tönkretégye. Akkor még nekünk megvolt a fűszerüzlet, a 'Kaufmann Jakab és fia' cég, csakhogy aztán ez a bécsi ember mindennek a nyakára hágott. Az egész céget eladta, elherdálta az egész vagyont, s olajra lépett utána. Csak annyi volt, hogy a família nagyon jó volt, és hogy megvolt a ház, amiben laktunk. Az adósságot Schöngut nagyapa fizette ki, így maradt meg a házunk [Nagy]Károlyban. És maradtunk minden nélkül. Zsidó tragédia. Anyuka rövidesen el is vált. Utána a nagybátyáim, Schöngut Ernő és Schöngut Emil segítettek, küldtek minden hónapban száz pengőt vagy mennyit.